

Espoon hiippakunnan tuomiokapituli TOIMINTAKERTOMUS 2018

Sisällys:

- 1. Espoon hiippakunta – kutsuttuna kirkon työssä**
- 2. Toimielimet ja resurssit**
- 3. Vuoden 2018 toimintasuunnitelman toteutuminen**
- 4. Talous**

1. Espoon hiippakunta – kutsuttuna kirkon työssä

Espoon hiippakunnan tuomiokapitulin toiminta toteutui Kutsuttuna kirkon työssä -toimintalinjauksen sekä vuodelle 2018 laaditun toimintasuunnitelman mukaisesti.

Piispa Tapio Luoma valittiin Suomen ev.lut. kirkon arkkipiispaksi 1.6.2018 alkaen. Hänen lähtömessunsa ja -juhlan pidettiin 27.5. Espoon tuomiokirkon seurakuntatalolla. Espoon hiippakunnan piispan vaali järjestettiin syksyllä. Neljästä ehdokkaasta valituksi tuli TT Kaisamari Hintikka. Uusi piispa aloitti virassaan 1.2.2019. Kesäkuun alusta vuoden loppuun piispan välttämättömiä ja kiireellisiä virkatehtäviä hoiti tuomiorovasti Antti Kujanpää.

Pappien ja diakonien vihkimyksiä järjestettiin vuoden aikana vain yksi. Perinteisesti syksyisin järjestettävä ordinaatio peruutettiin, koska uusi piispa ei vielä ollut virassa. Piispanvaalivaaleja järjestettiin niitäkin vain yksi, keväällä Raaseporin suomalaisessa seurakunnassa. Piispanviran avoinna olemisen ohella syynä oli se, että 2018 oli seurakuntavaalivuosi eikä Espoon hiippakunnassa vakiintuneeseen tapaan järjestetä piispanvaaleja samanaikaisesti seurakuntavaalivalmistelujen kanssa.

Tuomiokapituli on toimintalinjauksensa mukaisesti tukenut hiippakuntien seurakuntia erilaisin ohjauksien, valmennuksen ja konsultoinnin keinoin seurakuntien tarpeiden mukaisesti. Tuomiokapitulin vastuulla olevat tutkintokoulutukset (pastoraalitutkinto, ylempi pastoraalitutkinto, seurakuntatyön johtamisen tutkinto) järjestettiin vakiintuneeseen tapaan yhteistyössä Turun arkkihiippakunnan ja Helsingin hiippakunnan kanssa. Hiippakuntien välinen yhteistyö mahdollistaa käytettävissä olevien resurssien tehokkaan käytön ja riittävän kurssitarjonnan ylläpitämisen.

Tuomiokapitulissa on tiiviisti seurattu Suomen ev.lut. kirkon keskeisiä rakenteellisia kehittämishankkeita, erityisesti Kirkon kehittämispalveluiden valmisteluprosessia sekä kirkon keskusrahaston alaiseen toimintaan kohdentuvien säästötoimien suunnittelua, ja osallistuttu niistä käytyyn keskusteluun tarpeen ja mahdollisuuksien mukaan. Seurakuntien keskusrahastomaksun alentaminen toteutui jo vuoden 2018 alusta lukien, mutta kirkolliskokouksen päätöksen mukaisesti varsinaiset säästötoimet astuvat voimaan vuodesta 2021 alkaen.

2. Toimielimet ja resurssit

Hiippakuntavaltuusto kokoontui helmi- ja toukokuussa ja hyväksyi toimintasuunnitelman ja toimintakertomuksen. Hiippakuntavaltuuston puheenjohtajana toimi johtaja Pentti Aspila ja varapuheenjohtajana rovasti Margit Peltovirta.

Tuomiokapitulin henkilöresursseja ovat sen jäsenet, tuomiokapitulin viraston työntekijät sekä lääninrovastit niiltä osin, kun he hoitavat tuomiokapitulin toimivaltaan kuuluvia tehtäviä.

Tuomiokapitulin puheenjohtajana on toiminut piispa Tapio Luoma 31.5.2018 asti ja tuomiorovasti Antti Kujanpää 1.6.2018 alkaen. Tuomiokapitulin jäseniä ovat olleet tuomiorovasti Antti Kujanpää, vanhempi pappisasessori Jussi Koivisto, nuorempi pappisasessori Tarja Meijer, lakimiesasessori Sari Anetjärvi, hiippakuntadekaani Kai Peltonen ja maallikkojäsen Lea Ahonen. Läsnaolo- ja puheoikeudella tuomiokapitulin istuntoihin on osallistunut hiippakuntavaltuuston puheenjohtaja Pentti Aspila ja hänen estyneenä ollessaan varapuheenjohtaja Margit Peltovirta. Istunnon esittelijänä ja sihteerinä on toiminut notaari Pilvi Keravuori. Pappisvarajäsenenä ovat istuntoihin osallistuneet lääninrovasti Kalervo Salo ja kappalainen Virpi Koivisto.

Espoon tuomiokapitulin virastossa on 10 virkaa ja yksi työsuhde. Tuomiokapitulin palveluksessa ovat olleet piispa Tapio Luoma 31.5.2018 asti, lakimiesasessori Sari Anetjärvi, hiippakuntadekaani Kai Peltonen, notaari Pilvi Keravuori, piispan sihteerin, hallintosihteerin Päivi Härkönen, asiantuntija Kati Pirttimaa, asiantuntija Mika Nurmi, asiantuntija Sirpa Tirri, kansainvälisen työn asiantuntija Anssi Almgren, toimistosihteerin Eeva Partio 30.9.2018 asti, toimistosihteerin Carolina Koski ja toimistosihteerin Johanna Nordblad 6.8.2018 alkaen.

Lääninrovasteina ovat toimineet kirkkoherrat Kalervo Salo (Espoon tuomiorovastikunta), Juhani Korte (Lohjan rovastikunta) ja Ilkka Järvinen (Tuusulan rovastikunta).

3. Vuoden 2018 toimintasuunnitelman toteutuminen

3.1. Työn rakenteet

Hiippakunnan **rovastikuntarakenne muuttui**. Vuoden alusta alkaen Espoon hiippakunta jaettiin kolmeen rovastikuntaan: Espoon tuomiorovastikunta (aiemmat Espoon tuomiorovastikunta ja Tapiolan rovastikunta yhdistettiin), Lohjan rovastikunta (pysyi aiemmassa muodossa) ja Tuusulan rovastikunta (aiemmat Tuusulan ja Nurmijärven rovastikunnat yhdistettiin). Uudistuneiden säännösten mukaisesti tuomiokapituli nimitti uusien rovastikuntien lääninrovastit tehtäviinsä, eikä heitä valittu papiston vaalilla.

Hiippakunnassa toimitettiin **kaksi välillistä kirkkoherran vaalia**, Kirkkonummen ja Siuntion suomalaisissa seurakunnissa. Tuomiokapituli koulutti seurakuntaneuvostoja kirkkoherran vaalitavoista sekä rekrytointiprosessien toteutuksesta.

Seurakuntien rakennemuutosprosesseja ei ollut vireillä hiippakunnan alueella vuoden 2018 aikana.

Tuomiokapituli on tarjonnut Espoon hiippakunnan **seurakunnille valmennuksia ja ajatushautomota**, joiden tavoitteena on mahdollistaa yhdessä ajattelua, ajankohtaisten ilmiöiden analysointia, muutossoivalluksia ja missionaarista näkyä. Kokonaisuutta kehitettiin vastaamaan entistä paremmin seurakuntien tarpeita. Valmennukset ja ajatushautomot räätälöidään yhdessä seurakunnan kanssa. Kokemukset toteutuneista valmennuksista ja ajatushautomotaista ovat olleet myönteisiä.

Tuomiokapituli mahdollisti **lähetysten ja kansainvälisen työn verkoston** yhteen tulon neljä kertaa vuoden aikana. Verkostotapaamisissa käsiteltiin ajankohtaisia kysymyksiä, hyödynnettiin jaettua asiantuntijuutta ja koettiin vertaistukea. Lisäksi verkoston jäsenille tarjottiin erityistä mahdollisuutta osallistua kolmiosaiseen uskontodialogi-sarjaan Myöhempien aikojen pyhien Jeesuksen Kristuksen kirkon työntekijöiden kanssa. Seurakuntien kansainvälisen työn tiimejä tuettiin verkostotapaamisissa, ajankohtaispäivillä ja valmennuksilla (esim. Maahanmuuttajat fillareille-koulutus). Kansainvälisen työn tiimi toimii nyt 15/19 hiippakunnan seurakunnassa.

Espoon hiippakunnan seurakuntien johtavat diakoniatyöntekijät kokoontuivat verkostopäivään ja pienten seurakuntien diakoniatyöntekijät vertaiskokoukseen. **Kirkon henkisen huollon (HeHu)** alueellista kehittämistä jatkettiin. Tavoitteena on saada suuronnettomuusvalmius kattamaan koko hiippakunnan alue. Lakimiesasessori ja HeHu:a koordinoiva tuomiokapitulin asiantuntija vierailivat Tuusulan ja Lohjan rovastikuntien kirkkoherrojen kokouksessa neuvottelemassa henkisen huollon kehittämisestä.

Espoon hiippakunnassa **Yhteisvastuukeräyksen** tuotto oli hieman edellisvuotta suurempi. Hiippakunnan alueella järjestettiin Yhteisvastuustartit Espoonlahden ja Hyvinkään seurakunnissa.

Tuomiokapitulin tavoitteena on rakentaa luottamushenkilöiden ja työntekijöiden yhteistyötä aiempaa selkeämmin syventävä ja yhteistä ajattelua vahvistava toimintatapa. Vuosi 2018 oli seurakuntavaalivuosi, joten yhteistä hiippakuntafoorumia ei tänä vuonna järjestetty. Lakimiesasessori tuki seurakuntia vaaliprosessin läpiviemisessä.

Hallinnon ja henkilöstöhallinnon hyvää toteuttamista tuettiin moninaisella neuvonnalla, julkaisemalla kotisivuilla ohjeita sekä järjestämällä marraskuussa hiippakunnan papistolle ja kirkkoherranvirastojen henkilöstölle **koulutus uudesta nimilaista**. Osallistujia oli noin 110.

Hiippakunnan kirkkoherrojen kokous pidettiin maaliskuussa Hämeenlinnassa Aulangolla. Kokouksen teemana oli ”Jännitteet ja sovinto”. Yliopiston lehtori Niko Huttunen käsitteli kansalaissotaa ja toimittaja Anne Flinkkilä teemaa ”Kirkko ja yhteiskuntarauha”. Muina käsiteltävinä teemoina oli henkilöstötematiikka sekä paineiden jakamisen ja aiheuttamisen ongelmat. Palaute kokouksesta oli erittäin myönteistä.

Hiippakunnan kirkkoherrojen ja talous- ja hallintovastaavien kokous järjestettiin syyskuussa Lohjan seurakuntakeskuksessa. Kokouksen teemana oli ”Kaikki kääntyy hyväksi” Linnanmäen toimitusjohtaja Pia Adlivankin puhui johtamisesta ja työhuvinvoinnista. Tämän jälkeen kokouksen osallistujat johdatettiin ajatushautomotyöskentelyyn Lohjan kahviloissa. Palautteet kokouksesta olivat hyvin myönteisiä.

Rippikoulu-uudistukseen liittynyt **RKS2017-TUKEAT -koulutushanke** saatiin päätökseen keväällä. Koulutushankkeeseen osallistui 22 henkilöä hiippakunnan seurakunnista. Tavoitteena oli kouluttaa seurakuntiin rippikoulun kehittäjiä, jotka vastaavat paikallisesti RKS2017 -uudistuksen toteutuksesta. Koulutushanke arvioitiin hyvin tarpeelliseksi. Erityiskiitosta saivat lähiopetuspäivien sisällöt, yhteiset keskustelut ja ryhmähenki. Asiantuntija Mika Nurmi laatii ylemmän pastoraalitutkinnon opinnäytetyön, jossa RKS2017-TUKEAT hanke kuvataan ja arvioidaan laajemmin.

RKS2017 -suunnitelma edellyttää, että seurakunnat laativat rippikoulun paikallisen kehittämisen, toteuttamisen ja arvioinnin työkaluksi paikallissuunnitelmat. Espoon tuomiokapituli on edellyttänyt,

että seurakunta- tai kirkkoneuvoston hyväksymä paikallissuunnitelma toimitetaan tuomiokapituliin 28.2.2019 mennessä. Tuomiokapituli järjesti paikallissuunnitelmien laatimisen tueksi työpajapäivän. Päivään osallistui 24 rippikoulun kehittäjää. Espoon ja Helsingin hiippakuntien yhteiseen rippikouluvuorokauden päivään osallistui 32 henkilöä (pääosin Espoon hiippakunnasta).

Hiippakunnan seurakunnat tarjoavat edelleen **harjoittelupaikkoja eri kirkon alan opiskelijoille**. Huomion arvoisia muutoksia viime aikoina ovat olleet kirkon tehtäviin valmistavien tutkintojen vetovoiman väheneminen ja (erityisesti kahtena viime vuotena) teologiharjoitteluun hakeutuneiden opiskelijoiden määrän selkeä pudotus. Vuonna 2018 Espoon hiippakunnan seurakunnissa harjoitteli vain 9 teologian opiskelijaa (parhaimmillaan määrä on ollut yli 20). Yksi selittävä tekijä lienee teologisessa tiedekunnassa toteutettu tutkinnonuudistus. Tästä voi seurata lähivuosina ruuhkaa teologi-harjoitteluun pyrkivien kohdalla.

Tuomiokapitulin viestintää suunnitteli viestintätyöryhmä. Viestinnän merkittävä haaste oli **uusien kotisivujen julkaiseminen** joulukuun alussa. Monivuotinen prosessi saatiin näin lopulta päätökseen. Tuomiokapitulin henkilöstö koulutettiin uuteen julkaisujärjestelmään ja sisällön tuottamiseen. Ulkopuolista työresurssia uusien nettisivujen tuottamiseen ei tarvittu. **Utiskirje Hiippaa on kehitetty ja uudistettu** monin tavoin ja hahmotettu nettisivujen, somekanavien ja uutiskirjeen erilaisia tehtäviä ja kohderyhmiä.

Piispan vaihtumiseen ja vaaliin liittyvä viestintä on ollut tuomiokapitulin viestinnän keskeisiä tehtäviä. Vaalien tulosviestintä toteutettiin yhteistyössä Kirkon Viestinnän kanssa, ja viestinnän ajantasaisuus ja oikeellisuus onnistuivat hyvin. Vaalien aikainen viestintä oli monipuolista ja kattavaa. Eriyisesti vaalipaneelien some-viestintä sai kiitosta.

Sote-uudistuksen aikataulusta, sisällöstä ja toteutumisesta vallinneen epävarmuuden vuoksi konkreettisiin toimiin uudistukseen varautumiseksi hiippakunnan alueen kirkollisten toimijoiden piirissä ei ole ollut tarkoituksenmukaista ryhtyä. Kirkkohallitus on pitänyt hiippakuntia hyvin ajan tasalla kokonaishankkeen etenemisestä ja mahdollisista vaikutuksista hiippakunnan ja sen seurakuntien toimintaan.

3.2. Työn merkitys

Hiippakunnallisella **Yhdessä-palkinnolla** tuetaan ja nostetaan esiin yhdessä tehtyä, innovatiivista ja työalarajat ylittävää seurakuntatyötä. Piispan toisen kerran myöntämän palkinnon sai Espoon tuomiokirkkoseurakunta tunnustuksena innovatiivisesta yhdessä tekemisestä SyysMatin Markkinat -tapahtumassa.

Espoon hiippakunnassa uskonnollinen ja katsomuksellinen muutos näyttäytyy sekularisaationa, moniuskontoisuutena ja kristinuskon kasvavana monimuotoisuutena. Näihin seurakunnissa voidaan reagoida eri tavoin – tai myös olla reagoimatta. Tuomiokapituli tarjosi seurakunnille **teema- ja ilmiölähtöisiä ajatushautomoita**, joissa syntyi työn merkitykseen, tarkoitukseen ja toimintaympäristöön liittyviä oivalluksia.

Moniuskontoisuus, moniarvoisuus ja monikielisyys näkyvät vahvimmin kaupunkikontekstissa. Sen vuoksi **hiippakuntien yhteinen lähetyksen ja kansainvälisen työn ajankohtaispäivä** järjestettiin otsikolla *Mission in the Cities*. Se keräsi 95 osallistujaa eri seurakunnista. Yhteisölähtöisyys ja yhteisökeskeisyys nousivat tärkeiksi teemoiksi.

Tuomiokapituli kehitti vuoden aikana myös **kansainvälisen Explorer-ohjelman**. Ohjelman puitteissa seurakunnan työntekijöillä on jatkossa mahdollisuus päästä tutustumaan muualla kuin Suomessa toimiviin missionaarisiiin ja yhteisölähtöisiin seurakuntiin, jotka kukoistavat moninaisuuden keskellä. Ohjelma käynnistetään tammikuussa 2019.

Espoon tuomiokapitulin tavoitteena oli järjestää opintomatkat ystävyshiippakuntiin Edinburghiin ja Namibiaan. Edinburghin matka jouduttiin perumaan vähäisen osallistujamäärän vuoksi. **Explore Namibia -opintomatk**a Namibian evankelisluterilaisen kirkon läntiseen hiippakuntaan järjestettiin yhteistyössä Pipliaseuran kanssa. Matka onnistui erinomaisesti: opittiin paikallisesta kulttuurista, syvennettiin lähetystyön merkitykseen ja vahvistettiin ystävyysuhteita. Samalla laadittiin vuoteen 2020 ulottuva konkreettisen yhteistyön tiekartta.

Ystävyshiippakunta Namibiassa päätti aloittaa Palvelevan puhelimen toiminnan. Toimintaa organisoivaa lähetystyöntekijää tuettiin hankkeen suunnittelussa sekä Espoon hiippakunnan, Kirkkohallituksen että Helsingin seurakuntayhtymän Palvelevan puhelimen toimesta.

Helsingin diakonissalaitoksen organisoima **diakoniatyön kehittämisprosessi (D-liike)** kokosi valtakunnallisesti diakonian eri toimijatahoja yhteen kaksi kertaa vuoden aikana. Espoon seurakuntayhtymän seurakunnat ovat käyttäneet hankkeen vetäjiä avustustoiminnan kehittämisessä.

Espoon ja Helsingin hiippakunnat sekä Suomen kirkon pappisliitto/AKI toteuttivat lokakuussa 2018 **Rekry POPUP -tapahtuman** Alppilan kirkolla virkaa ja vihkimystä etsiville teologian maistereille ja opiskelijoille. Tilaisuudessa oli lähes 50 osallistujaa. Päivän tavoitteena oli koota työtä etsivät teologit yhteen, kuulla heidän urasuunnitelmiaan, keskustella kirkon työstä ja kutsumuksesta, tarjota informaatiota rekrytointitilanteesta ja -mahdollisuuksista sekä käsitellä rekrytoitumis- ja työelämävalmiuksia. Saadun palautteen perusteella päivä vastasi osallistujien odotuksiin. Tuomiokapitulien työntekijöiden panostusta heidän tilanteeseensa pidettiin arvokkaana. Vastaavan tapahtuman järjestämiselle on tarvetta jatkossakin.

Teologian opiskelijoiden seurakuntaharjoittelun yhteydessä opiskelijat osallistuvat työpsykologiseen soveltuvuusarviointiin. Hiippakunnat järjestävät alueellaan harjoitelleille opiskelijoille vuosittain **soveltuvuusarvioinnin reflektiopäivän**. Espoon hiippakunnassa siihen osallistui 12 opiskelijaa. Reflektiopäivän lisäksi Espoon hiippakunnassa on järjestetty jokaiselle opiskelijalle henkilökohtainen keskustelu tuomiokapitulin edustajien kanssa harjoittelun päätteeksi. Opiskelijat ovat olleet hyvin tyytyväisiä siihen tapaan, jolla seurakuntaharjoittelun kokonaisuus on Espoon hiippakunnassa organisoitu.

Kirkon alan opiskelijoille järjestettiin yhteistyössä Helsingin hiippakunnan kanssa **kaksi moniammatillista KiTOS-päivää** eli Kirkon työhön opiskelevien seminaaria, joissa oli osallistujia yhteensä 28. KiTOS on kirkollisen koulutuspolun alku, jossa osallistuja voi pohtia seurakuntaa mahdollisena tulevana työpaikkana yhdessä muiden kirkon tehtäviin opiskelevien kanssa. Palautteiden perusteella opiskelijat pitivät seminaaria hyvin tarpeellisena.

3.3. Työn ilo ja hyvinvointi

Erilaisten konsultointitarpeiden ja -pyyntöjen määrä on aikana ollut lisääntymässä aiempiin vuosiin verrattuna. Ilmiö heijastelee kirkon toimintaympäristön muutoksia sekä seurakuntien toimintaan ja

sen myötä henkilöstön osaamiseen ja jaksamiseen kohdistuvia haasteita. **Hiippakunnan konsulttien neuvottelussa** paneuduttiin erityisesti konsulttien mahdolliseen osuuteen uudistuvassa piispantarkastuksessa. Espoon hiippakunnan seurakuntien työntekijöitä on osallistunut Kirkon koulutuskeskuksen järjestämään Kirkon organisaatiokonsultoinnin erityiskoulutukseen riittävästi. Koulutuksen suorittaneiden organisaatiokonsulttien osaamisen ylläpidon ja kehittämisen prosessit ovat osin puutteellisia niin kokonaiskirkon kuin hiippakunnankin tasolla.

Virkaauransa alkupuolella oleva Espoon hiippakunnan papisto on suorittanut **pastoraalitutkinnon** opintoja yleisesti ottaen kiitettävästi työnantajien mahdollistamissa puitteissa. Useat pastoraalitutkintonsa valmiiksi saaneista papeista ovat pikaisesti jatkaneet suorittamaan kelpoisuuden kirkkoherran virkaan tuottavaa Seurakuntatyön johtamisen tutkintoa. Ylemmän pastoraalitutkinnon suorittajia on Espoon hiippakunnassa tällä hetkellä riittävästi, mutta tutkintoon sisältyvän tutkielman tai kehittämishankkeen raportin ohjausjärjestelmien ohuus hidastaa usein tutkintojen valmistumista. Iso osa ylemmän pastoraalitutkinnon suorittaneista on ollut niitä, joilla on suoritettuna akateeminen jatkotutkinto.

Uusien kirkkoherrojen tehtävälähtöistä johtamiskoulutusta ei aloitettu, vaan seuraava ryhmä käynnistyy keväällä 2019. **Seurakuntatyön johtamisen tutkinnon ilmeiset uudistustarpeet** on pantu kirjossa merkille eri yhteyksissä. Hiippakuntadekaani on kuulunut tutkinnon uudistamista valmistelemaan työryhmään, joka on paneutunut asiaan tiiviisti. Prosessi on kokonaisuutena osoittautunut monimutkaiseksi ja vaikutuksiltaan laaja-alaiseksi. Uudistunutta koulutusta päästään todennäköisesti toteuttamaan kokonaisuudessaan vasta vuonna 2021.

Seurakuntien työntekijät hakeutuivat työnohjaukseen kiitettävästi. Jokaiselle työnohjausta haluavalle pyrittiin löytämään työnohjaaja. **Tiimi- ja ryhmätyönohjausta** tarjottiin aiempaa enemmän. Työnohjaajakoulutukseen hakeutui enemmän työntekijöitä kuin aiemmin, ja Espoon seurakuntayhtymän perheneuvojat siirtyivät hiippakunnan työnohjaajien listalle. Työnohjaajia tuettiin työnohjaustyössä järjestämällä **kolme verkostotapaamista** yhteistyössä Helsingin hiippakunnan kanssa.

Helmikuussa järjestettiin Tapiolassa ja Otaniemessä **Kantoripäivät Anna sen soida!**, joihin osallistui yli 400 kanttoria. Luennoin ja työpajoin paneuduttiin mm. yhteisön rakentamisen tematiikkaan. Päivät olivat ensimmäistä kertaa kaksikieliset, ja vastuutahoina toimivat Espoon hiippakunnan lisäksi Porvoon hiippakunta ja Kirkkohallitus.

3.4. Hengellinen elämä

Uskonnollinen ja katsomuksellinen murros hiippakunnan alueella edellyttää seurakuntien missionaarisen identiteetin vahvistamista. Tuomiokapituli on tästä syystä panostanut hengellisen elämän syventämistä vahvistaviin rakenteisiin ja toimiin.

Hengellisen ohjauksen hiippakunnallisen verkosto kokoontui kaksi kertaa. Aiheina olivat Uskon yö ja Kirjoittaminen hengellisen ohjauksen välineenä. Vuoden 2018 aikana luotiin kriteerit hiippakunnallisille hengellisille ohjaajille sekä haastateltiin ja hyväksyttiin kymmenen ohjaajaa. Jatkossa hengellisen ohjauksen mahdollisuutta pidetään kattavasti esillä, jotta hiippakunnan seurakuntien työntekijät osaavat hakeutua ohjaukseen. Turun arkkihiippakunnan kanssa järjestetty Hengellisen ohjauksen välineitä seurakuntatyöhön -koulutus vastasi selvään koulutustarpeeseen. Adventin aikaan tarjottiin työntekijöille arkiretriittiä. Ryhmä ei toteutunut, mutta verkkomuotoisena retriitti saavutti

valtavan suosion: yli 300 osallistujaa eri puolilta Suomea sekä ulkomailta. Ilmeistä on, että jatkossakin on kehitettävä verkkomuotoisia retriittejä.

Espoon hiippakuntaan ei saatu yhtään uutta ympäristödiplomiseurakuntaa vuoden aikana. Espoon seurakuntayhtymä sitoutui ympäristösertifikaatti ISO 14001:n suorittamiseen. Hiippakuntien yhteisessä ELÄMÄ - ympäristöpäivässä oli osallistujia 25. Helsingin, Espoon ja Porvoon yhteinen ympäristötyön koordinaatioryhmä HELEPPO kokoontui vuoden aikana kuusi kertaa. Kapitulin **ympäristötyössä** painotettiin sitoutumista kestäviin tavoitteisiin.

4. Talous

Tuomiokapitulin talous sisältyy kirkon keskusrahaston kirjanpitoon. Kirkolliskokouksen vuosittain hiippakunnille myöntämää määrärahaa käytetään hiippakunnan menoihin siten, että palkka- ja kiinteistömenojen sekä muiden sopimusten tms. perusteella sidotuiksi katsottavien menojen jälkeen jäävä määräraha on käytettävissä hiippakunnan toimintaan. Hiippakuntavaltuusto on hyväksynyt toimintaja taloussuunnitelman mukaisen sisäisen määrärahaajaottelun.

Kirkolliskokouksen Espoon hiippakunnalle myöntämät määrarahat vuodelle 2018 olivat 1.235.000 €.

	Toteuma 2018	Talousarvio 2018	Toteuma 2017
Toimintatuotot	76.369,96	141.000	112.714,72
Toimintakulut	1.112.716,70	1.376.000	1.223.348,10
Tilikauden tulos	1.036.346,74	1.235.000	1.110.633,38

Tuomiokapitulin rahasto ja sen käyttö

Vakiintuneen käytännön mukaisesti tuomiokapitulin rahastoa on pidetty verovapaana yleishyödyllisenä rahastona.

Tuomiokapitulin rahastojen toimintatuotot olivat 54.519,49 € (v. 2017 49.238,41 €). Tilikauden tulos 22.427,70 € (v. 2017 -10.185,81). Toimintakulut olivat 32.091,79 € (v. 2017 59.434,22 €).

LIITTEET

- Liite 1: Espoon hiippakunnan pappisvihkimykset ja diakonian virkaan vihkiminen vuonna 2018**
- Liite 2: Tuomiokapitulin antamat viranhoitomääräykset kappalaisen ja kirkkoherran virkoihin 2018**
- Liite 3: Tuomiokapitulin antama lausunto 2018**
- Liite 4: Piispan ja tuomiokapitulin myöntämät arvonimet 2018**
- Liite 5: Hiippakuntavaltuuston jäsenet ja varajäsenet 2018**
- Liite 6: Espoon hiippakunnan vuosikertomus liitettäväksi kirkkohallituksen ja hiippakuntien yhteiseen vuosikertomukseen vuonna 2018**